

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה רַח"ה) (תהילים קלו' טז')

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

עֲרַשׁ"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14) ©

הַפְּטָרָה: "יָיֵד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיו" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיו", אוֹתִיּוֹת לְאַלְהֵיו. (על פי "אוֹרְהַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּב, "לְכֵן אָמַר: הֲנֵנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֹךְ קָיִם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׁרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמִיא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֹךְ קָיִם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

הִנֵּה, מְבוֹאֵר מְדַבְּרֵי הַתְּרַגּוּם שֶׁל רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל, שֶׁפִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ, שְׂוָכָה לְעֵלוֹת חַי בְּסַעֲרָה הַשְּׂמִימָה, וְלַהַפּוֹךְ לְמִלְּאֹךְ, וְהוּא אֲשֶׁר עֲתִיד לְבָשֵׁר לָנוּ עַל הַגְּאוּלָּה הַעֲתִידָה. וְכֹל זֹאת, בְּזִכּוֹת שְׂקָנָא קָנָאת ה', וְהַרְגַּת אֶת זְמַרֵי בֶן סְלוּא. וְכַךְ גַּם כְּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (לְקוּט פְּרֻשַׁת פִּינְחָס): "אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: פִּינְחָס הוּא אֱלֹהֵהוּ. אָמַר לוֹ הַקָּב"ה (לְפִינְחָס): אֵתָה נֹתַת שְׁלוֹם בֵּין יִשְׂרָאֵל וּבֵינִי בְּעוֹלָם הַזֶּה – אֵף לְעֲתִיד לְבוֹא אֵתָה הוּא שְׂעֵתִיד לְתַן (=לְעֵשׂוֹת) שְׁלוֹם בֵּינִי לְבֵין בְּנֵי, שְׂנְאָמֵר (מִלְּאֲכֵי ג', כג'–כד'): 'הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח לָכֶם אֶת אֱלֹהֵי הַנְּבִיא לְפָנַי בּוֹא יוֹם ה' (=יּוֹם הַגְּאוּלָּה)...וְהָשִׁיב לָב אֲבוֹת עַל בְּנֵים וְלָב בְּנֵים עַל אֲבוֹתָם".

וְהִנֵּה, בְּעַנְיָן זֶה שְׂנִינּוּ בַּמִּשְׁנָה (עֲדוּיוֹת פ"ח מ"ו): "אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ, וְרַבּוֹ מֵרַבּוֹ, הִלְכָה לְמִשְׁנַת מְסִינֵי, שְׂאִין אֱלֵיהוּ בָּא...אֵלָא לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין". וְצָרִיכִים אֲנִי לְהַבִּין עַנְיָן זֶה. שְׂכֵן, מַהִי כּוֹנֵת הַמִּשְׁנָה, שְׂאֵלֵיהוּ הַנְּבִיא בָּא רַק כְּדִי "לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין"?

מְצִינּוּ עַל-כֵּךְ פִּירוּשׁ נָאֵה בְּסַפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, עַל-פִּי הַפְּתוּב בְּגִמְרָא (שְׁבֹט קד'): "מַאי טְעָמָא? שְׂקָר מְקַרְבֵּן מִיְלִיָּה, וְאַמְתַּת מְרַחֲקֵין מִיְלִיָּה?" (=מַה הַטַּעַם שְׂאוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׂקָר" קְרוּבוֹת אַחַת לַשְּׂנִיָּה, וְאֵילוֹ אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמְתַּת" מְרוּחֲקוֹת אַחַת מִן הַשְּׂנִיָּה?). כְּדוּעַ, מְרוּחֲקוֹת אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "אַמְתַּת" זֶה מִזּוֹ מְרַחֵק רַב: הָאוֹת א' הִיא בְּהַתְּחַלַּת ה-א"ב; הָאוֹת מ' בְּאַמְצָע; וְאֵילוֹ הָאוֹת ת' הִיא בְּסוּף ה-א"ב. לְעוֹמֵת זֹאת, אוֹתִיּוֹת הַמְּלָה "שְׂקָר" הֵן סְמוּכוֹת וְקְרוּבוֹת אַחַת לְרֵעוּתָהּ בְּסֹדֵר ה-א"ב (אבג...צקֶרשֶׁת).

וּמְתַרְצַת הַגְּמְרָא: "שְׂקָרָא שְׂכִיחַ, קוּשְׁטָא לָא שְׂכִיחַ" (=הַשְּׂקָר שְׂכִיחַ וְקָרוֹב, וְאֵילוֹ הָאַמְתַּת רַחוּקָה). דְּהֵינּוּ, בְּזִמְנָן הַזֶּה הַשְּׂקָר הוּא קְרוֹב וּמְצוּי, וְכֹל הָעוֹלָם כְּלוּ אַחוּזֵי בְּזוּרְעוֹת הַשְּׂקָר. וְאֵילוֹ הָאַמְתַּת הִיא, לְצַעֲרֵנוּ, רַחוּקָה.

וְזֶהוּ שְׂאוּמַרְתַּת הַמִּשְׁנָה: "אִין אֱלֵיהוּ בָּא...לְרַחֵק הַמְּקוֹרְבִין...וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין". דְּהֵינּוּ, אֱלֵיהוּ יְבוֹא כְּדִי לְרַחֵק אֶת אוֹתִיּוֹת "שְׂקָר", הַמְּקוֹרְבוֹת זֶה לְזֶה, "וְלִקְרַב הַמְּרַחֲקִין" – לְקְרַב אֶת אוֹתִיּוֹת "אַמְתַּת", הַרַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ. דְּהֵינּוּ, חוֹז"ל מְבַשְּׂרִים לָנוּ, שְׂלַעֲתִיד לְבוֹא – כְּשִׁוְפִיעַ אֱלֵיהוּ הַנְּבִיא וּיְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלֵמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל – יִתְקַרְבוּ "הַמְּרוּחֲקִין" (=הָאַמְתַּת – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶּ מְרוּחֲקוֹת) וַיְהִיָּה זֶה עוֹלָם שֶׁל אַמְתַּת. וְלְעוֹמֵת זֹאת יוֹרְחִקוּ "הַמְּקוֹרְבִין" (=הַשְּׂקָר – שְׂאוֹתִיּוֹתֵיהֶּ קְרוּבוֹת), הַשְּׂקָר יַעֲלֵם וְיָבוֹא הַקֶּץ עַל עוֹלָם הַשְּׂקָר, שְׂהִיָּה מֵתַעֲתַע כָּל הַיָּמִים אֶת הַבְּרִיּוֹת בְּקִסְמֵי שׂוּא...
וּמוֹסִיף עַל-כֵּךְ ה"בַּת עִיּוֹן", עַל-פִּי מַה שְׂכַתּוּב בְּנְבִיא (יְרֵמְיָהּ לֹא, ב'): "מְרַחֵק ה' נִרְאָה לִי". וְלְכַאוּרָה צָרִיךְ לְהַבִּין, מְדוּעַ "מְרַחֵק ה' נִרְאָה"? אֵלָא, עַל-יְדֵי דְבִקּוֹת בְּמִידַת הָאַמְתַּת, ש-ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ רַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ, זִוְכָה הָאָדָם שֶׁה' נִרְאָה אֵלָיו בְּגִילּוֹי שְׂכִינְתּוֹ יִתְבַּרְךְ.

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מַה שְּׂכַתּוּב ה"אֲמַרֵי יוֹסֵף" (בְּהַקְדָּמָה ל"לְקוּטֵי תוֹרָה וּש"ס"), עַל הַפְּתוּב (בְּרַאשִׁית כב', ד'): "בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיֵּשֶׂא אֲבָרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק". הִנֵּה, "וַיִּרְא אֶת הַמָּקוֹם מְרַחֵק" סוּפֵי תִיבוֹת "אַמְתַּת", שְׂרָאָה אֶת הָאַמְתַּת "מְרַחֵק" (=ש-ג' אוֹתִיּוֹתֵיהֶּ רַחוּקוֹת זֶה מִזּוֹ), וְהִיא לֹא מְצוּיָה, וְלָכֵן צָרִיךְ לְעִמּוֹל כְּדִי לְקְרַב, וְעַל יְדֵי זֶה לְקְרַב אֶת הַבְּרִיּוֹת אֶל הָאַמְתַּת.

וַיֵּשׁ לוֹמֵר, שְׂמִטְעֵם זֶה זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלֵיהוּ הַנְּבִיא, שְׂעֲתִיד לְרַחֵק אֶת הַשְּׂקָר, וְלִקְרַב וּלְגַלּוֹת אֶת הָאַמְתַּת

בעולם הזה. שפן, זמרי בן סלוא בהיותו נשיא בישראל, כְּאִשֶּׁר בָּא עַל הַמְדִינָת, הֵלֵךְ בְּדַרְכֵי שָׁקֵר, וְאָמַר שְׁפָל כּוֹנְנָתוֹ הִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, וְכָל רְצוֹנּוֹ הוּא לְהוֹצִיא אֶת מַלְכוּת יִשְׂרָאֵל, דְּוֹד הַמֶּלֶךְ, מְכַזְּבֵי בֵּת צוּר הַמְדִינָת.

אוֹלָם, פִּינְחָס בָּא וְהִרְגוּ כֶּדֶת וְכַדִּין, וְהִסִּיר בְּכַךְ אֶת מִסַּךְ הַשָּׁקֵר, וְגִלָּה אֶת הָאֱמֶת, וּמִיָּד נִעְצְרָה הַמְּגַפָּה. לָכֵן זָכָה פִּינְחָס לְהִיּוֹת אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, שְׁעֵתִיד, כְּאִמּוֹר, לְבּוֹא וּלְהִסִּיר אֶת לוֹט הַשָּׁקֵר, וּלְגַלּוֹת אֶת הָאֱמֶת בְּעוֹלָם הַזֶּה.

וְרֹאֵי לְהוֹסִיף מָה שְׁכֵתוֹב בְּגִמְרָא (גְּדָרִים ה'): "אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לִקְיִשׁ: אֵין גִּיהֲנוּם לְעֵתִיד לְבּוֹא, אֲלֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹצִיא חַמָּה מִנִּרְתִיקָה – צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, וְרָשָׁעִים נִדּוּנִין בָּהּ. צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִין בָּהּ, דְּכִתִּיב: 'וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאֵי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֶיהָ'... רָשָׁעִים נִדּוּנִין בָּהּ, שְׁנַאֲמַר: 'כִּי הִנֵּה הַיּוֹם בָּא בְּעַר כְּתַנּוּר וְהָיוּ כָּל יוֹדִים וְכָל עֹשֶׂה רָשָׁעָה קֵשׁ, וְלֹהֵט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא אָמַר ה' צְבָאוֹת'".

וְצָרִיךְ לְהִבִּין עֲנִין זֶה. שְׁפָן, אִיךְ אֹרֵר הַחַמָּה יִגְרוּם לְשֵׁתֵי פְעוּלוֹת הַפּוֹכוֹת – מִצַּד אֶחָד צְדִיקִים מִתְּרַפְּאִים וּמִתְּעַדְנִים – וּמִצַּד שֵׁנִי בְּאוֹתוֹ אֹרֵר חַמָּה רָשָׁעִים נִדּוּנִים וְנִשְׂרָפִים?

וּפְרִשׁ הַ"עֲרוּגוֹת הַבֶּשֶׂם" (דְּבָרִים "אֵלֶּה הַדְּבָרִים"), שֶׁ"אֹרֵר הַחַמָּה/הַשֶּׁמֶשׁ" הוּא פִּינּוּי לְאוֹר הָאֱמֶת שֶׁיֵּאִיר לְעֵתִיד לְבּוֹא בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּשֶׁשֶׁמֶשׁ בְּצַהֲרָיִם. לְעוֹמֵת זֹאת, הַשָּׁקֵר הוּא בְּבַחֲיַנַּת חֶשֶׁךְ וְעֲלֻטָּה.

וְהִנֵּה, בְּעוֹלָם הַזֶּה, הַ"שֶּׁמֶשׁ" (=אוֹר הָאֱמֶת) שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת הוּא סָגוּר, טְמוּן בְּנִרְתִיק וּבְהַסְתֵּר גָּדוֹל. וְלִמְרוֹת זֹאת, לְמִרוֹת הַסְתֵּר הַפְּנִיִם הַגָּדוֹל, הַצְּדִיקִים מְאִמִּינִים בְּה' וּבַתּוֹרָתוֹ, שֶׁהִיא תּוֹרַת אֱמֶת, בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה. וְאֵילוֹ הַרְשָׁעִים, אֲשֶׁר מַעֲשִׂיהֶם בְּמַחְשָׁכִים, וְלוֹעֲגִים עַל כָּל דָּבָר שֶׁנִּקְדוּשָׁה, מְבַזְּזִים אֶת כָּל זְמַנָּם בְּחַיִּים שֶׁל הֶבֶל וְרִיק. אוֹלָם, כְּאִמּוֹר, לְעֵתִיד לְבּוֹא הַקַּב"ה מוֹצִיא "חַמָּה מִנִּרְתִיקָה". דְּהִינּוּ, שִׁיגְלָה לָנוּ אֶת אוֹר הָאֱמֶת בְּלִי שׁוּם פִּיסוּי וְנִרְתִיק, וְעַל-יְדֵי כֶּךָ יִרְאוּ כָּל הַנְּבִרָאִים עֵין בְּעֵין אֶת אֱמִיתוֹת הַתּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ, וְאֶת הַשָּׁקֵר הַגָּדוֹל שֶׁל כָּל הַבְּלִי הַעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאִין בְּהֶם מִמֶּשׁ.

וְלָכֵן, הַצְּדִיקִים, שְׁמַסְרוּ אֶת גּוּפָם וְנַפְשָׁם כְּדֵי לְעַסּוֹק בַּתּוֹרָה בְּאִמּוֹנָה פְּשוּטָה, אֵין לָהֶם רִיפּוּי וְעִידוֹן גָּדוֹל מִזֶּה שְׂיִזְכוּ לְרֹאוֹת בְּפוּעַל מִמֶּשׁ אֶת כָּל הַתִּיקוּנִים שְׂזָכוּ לְתַקֵּן בְּעַבְדוֹתֵם בְּקִדְשׁ. לְעוֹמְתָם, הַרְשָׁעִים נִדּוּנִים בְּגִילּוּי הָאֱמֶת. שְׁפָן, אִזּוּ יִפְקַחוּ עֵינֵיהֶם לְרֹאוֹת שְׂבִזְבוּזוֹ אֶת כָּל יְמֵי חַיֵּיהֶם עַל הֶבֶל וְרִיק, בְּדְבָרִים שְׂאִין בְּהֶם מִמֶּשׁ. כְּאִשֶּׁר בְּמָקוֹם זֹאת הָיוּ יְכוּלִים לְעַסּוֹק בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁשִׁכְרָה הוּא כֹּה עֲצוּם וְרַב.

"וּבְנֵי קִרְחַ לֹא מִתּוֹ" (כו' יא')

יְדוּעַ שְׂאֲצַל הַרְה"ק רַבִּי שְׁלֹמֹה מְזוּוּעָהִיל זִיע"א הַסְתוּבְּבוּ הַרְבֵּה חֲתוּלִים בְּבֵיתוֹ, וְהָיוּ לוֹ עֲנִינִים גְּדוֹלִים בְּזֶה, שְׁשֶׁמֶר עֲלֵיהֶם, שְׁלֹא יִגְרְשׁוּ אוֹתָם וְלֹא יִצְעָרוּם. פֶּעַם הַתְּבַטָּא וְאָמַר דְּבַר נוֹרָא: יוֹדְעִים אַתֶּם מְדוּעַ שׁוֹמֵר אֲנִי עֲלֵיהֶם כָּל-כָּךְ?

וְהַשִּׁיב, כִּי הֵם גִּלְגוּלֵי נַשְׁמוֹת מַחְסִידִים שֶׁהִתְעַרְבוּ בְּמַחְלוּקַת הַמְּפּוֹרְסָמֵת בֵּין צָאנֵז לְסַדִּיגוֹרָא. וְהַדְּבָרִים נוֹרָאִים לְמַתְבַּוֵּן! שְׁהָרִי הַמַּחְלוּקַת נִסְתִּימָה וְנִשְׁתַּתְּקוּ הַרוּחוֹת כְּכֹר בִּשְׁנַת תַּרל"ו, וְאֵילוֹ הַרְה"ק מְזוּוּעָהִיל אָמַר אֶת דְּבָרָיו בִּשְׁנַת תַּש"ה, כְּמַעַט שְׁבַעִים שָׁנָה לְאַחַר מָכוּ. וְאָף-עַל-פִּי-כֵן, אוֹתָם חֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּמַחְלוּקַת עֲדִין הָיוּ מְגוֹלְגָלִים בְּחַיָּה טְמֵאָה. וְאֵנּוּ נִקַּח לִימוּד וּמוֹסָר עֲצוּם מִזֶּה, שְׁחָס וְחָלִילָה מִלְּהִתְעַרֵּב בְּמַחְלוּקַת, וּבִפְרִט לֹא בְּמַחְלוּקַת אֲצַל צְדִיקִים!

"קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת" (תהילים קמ"ח יח')

כְּאִשֶּׁר הָיָה הַגַּה"צ מְרְדוֹמִסְקָה, רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד וִינְטְרוֹב, עֲדִין אֲבִרָד צְעִיר, אָמַר לוֹ כ"ק הַאֲדַמּוּ"ר הַזְּקֵן מְאַלְפְּסַנְדֵּר: "הֲלֹא יֵשׁ לְךָ קָרוֹב, וְהוּא יִדְאָג וְיִמְלֵא כָּל מַחְסוּרֶיךָ"...

וְהוֹסִיף וְאָמַר לוֹ: "וּמִי הוּא אוֹתוֹ קָרוֹב? הֲלֹא כְּתוּב 'קָרוֹב ה' לְכָל קְרָאִיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאוּהוּ בְּאֱמֶת'. וּמִי כְּמוֹד קוֹרָא בְּאֱמֶת אֱלֹהֵי יִתְבָּרַךְ...?"

וְאִכּוּ, בְּחִיבוּרוֹ הַגָּדוֹל לְסַפֵּר תַּהִלִּים כּוֹתֵב רַבִּי יַעֲקֹב דּוֹד: "כְּדֵי לְהִרְאוֹת לְבְנֵי אָדָם כְּמָה גְּדוֹל כַּח הַתְּפִילָה, שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמֵעַ תְּפִילַת כָּל פֶּה, וְאִפִּילוֹ מֵאִישׁ פְּשוֹט כְּמוֹנִי, אֲסַפֵּר מַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה עִמִּי: פֶּעַם הָיוּ חֲבִיבִים לִי חוֹב גְּדוֹל בְּכַפֵּר וּלְקָא, וְאֲנִי הָיִיתִי גֵר בְּרְדוֹמִסְקָה, מְרַחֵק רַב מֵאוֹתוֹ כְּפָר. אוֹתוֹ יוֹם הָיָה יוֹם קָר מְאֹד, וְהָיִיתִי לְבוּשׁ בְּבִגְדֵי קִיץ. בְּאִמְצַע הַדְּרָךְ הַחַל לְרַדַּת גֶּשֶׁם זְלַעְפוֹת. וְאֲנִי, בְּמִרוּצָתִי, תַּעֲיִיתִי בְּשִׂדָּה, בְּלֹא לְדַעַת לְהִיכֵן לְפָנוֹת. מִצַּד אֶחָד הָיָה יַעַר גְּדוֹל וְעֵבוֹת, וּמִצַּד שֵׁנִי נֶהָר גְּדוֹל. וְכָל הַזְּמַן יִרְדוּ גֶשֶׁמִּים. הָיִיתִי בְּסַפְנוֹת נִפְשׁוֹת, שְׁהָרִי אִם אֲשָׂאֵר כָּאֵן בְּלִילָה, בְּדִרְךְ הַטְּבַע לֹא אֲשָׂאֵר בְּחַיִּים. וְאִזּוּ עֲמַדְתִּי וְהַתְּפִלְלָתִי בַתְּפִילָה לְפָנֵי ה' מְעוֹמֵק הַלֵּב: "אֲנָא ה' אֱלֹקֵי, אֵל תִּאֲבֹד אֶת נַפְשִׁי כִּי אֲנִי נִפְשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, אֲנָא הַרְאִנִי אֶת דְּרָכֵי...וְהִנֵּה כְּכֹלוֹתִי לְהַתְּפַלֵּל, הוֹפִיעַ עוֹף אֶחָד מְעֻלִי, לֹא אֲדַע אִם חֲסִידָה אוֹ עוֹרֵב, וְהָיָה כְּשֵׁנִי אֲמוֹת מְעֻלִי. הַרְגִּשְׁתִּי בְּלִבִּי כִּי הוּא הַשְּׁלִיחַ מִשְׁמִים לְהִרְאוֹת לִי אֶת הַדְּרָךְ הַנְּכוֹנָה. וְהַלְכְּתִי אַחֲרָיו וְהוּא פָּרַח לְפָנֵי, עַד שְׂבַאתִי אֶל הַכֶּפֶר...וְאִזּוּ פָּרַח לוֹ אוֹתוֹ עוֹף וְנִעְלַם..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן

בס"ד "לְמוֹלִיךְ עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ, לְמִכָּה מַלְכִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ" (רַחֲמִים בְּדִילּוֹג 8)

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: פִּינְחָס (פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח) (תהילים קלו' טז')

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

פִּינְחָס גִּימְטְרִיָּה ר"ח

יְצִיאַת הַשְּׁבֹט: 20:33 ר"ת 21:17

©

ערש"ק יג' תמוז תשע"ד (11.7.14)

הַפְּטָרָה: "וַיֵּד ה'" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"תַּחַת אֲשֶׁר קָנָא (פִּינְחָס) לְאַלְהֵיוֹ" (כה' יג'). "לְאַלְהֵיוֹ", אוֹתוֹת לְאַלְהֵיוֹ (על פי "אֹרֶחַ שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְהוֹק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

עַל הַפְּתוּבָה, "לְכֵן אָמַר: הֲנִנִּי נָתַן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם", אוֹמֵר רַבִּי יוֹנָתָן בֶּן עוֹזִיאֵל: "וְאַעֲבֹדֶינָה מִלְּאֲךָ קָיָם וַיְחִי לְעֵלְמָא, לְמַבְשָׂרָא גְּאוּלְתָּא בְּסוּף יוֹמֵיָא" (=וְאַעֲשֶׂה אוֹתוֹ (=אֶת פִּינְחָס) מִלְּאֲךָ קָיָם, שְׂיַחֲיָה לְעוֹלָם, (כְּדִי) לְבָשֵׁר עַל הַגְּאוּלָּה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים).

וְעַל הַמִּלְחָמָה הַקְּשָׁה שֶׁנֶּהַל פִּינְחָס עִם מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִכְּפִלְיָה, כּוֹתֵב הַזֹּהֵר הַקְּדוּשׁ (פִּינְחָס רלו'): "וַיֵּרָא פִּינְחָס מֵאֵי חָמָא? חָמָא אֶת מ' דָּא דְהוּוּ טָאס בְּרִקִיעָא, וְדָא סִימְנָא דְמִלְּאֲךָ הַמּוֹת" (=מָה רָאָה פִּינְחָס? רָאָה אוֹת מ', שֶׁהִיָּתָה טָסָה בְּרִקִיעַ/בְּשָׁמַיִם, וְזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת).

וּמְבוֹאֵר עוֹד בַּזֹּהֵר הַקְּדוּשׁ, שֶׁפִּינְחָס רָאָה אוֹת מ' מִלְּאֲךָ דָּם, שֶׁהִיָּתָה פּוֹרַחַת מֵעַל רֹאשׁוֹ שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְהִבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֶׁזֶהוּ סִימֵן שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת, הַמְּבַקֵּשׁ לְכָלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה. וּמוֹסִיף הַזֹּהֵר וְאוֹמֵר, שֶׁמִּלְּאֲךָ הַמּוֹת פָּעַל לְחַבֵּר אֶת הָאוֹת מ' עִם אוֹתוֹת ו"ת, כְּדִי לְעֲשׂוֹת צִירוּף שֶׁל "מוֹת" עַל יִשְׂרָאֵל, חֲלִילָה, עַל חֲטָאִים בְּעֲצַת בְּלַעַם בְּשִׁיטִים, עִם בְּנוֹת מוֹאָב. וּמְמַשִּׁיךְ שֵׁם הַזֹּהֵר וּמְבָאֵר, שֶׁהָאוֹת מ' הִיָּתָה סִימֵן עוֹד קוֹדֵם לְאָדָם הָרִאשׁוֹן לְהִבְיֵא מוֹת עַל הָעוֹלָם, כִּיּוֹן שֶׁהִיָּתָה טָסָה מֵעַל רֹאשׁ אָדָם הָרִאשׁוֹן...וְהִיָּתָה מְחַפָּה לְאוֹתוֹת ו"ת (שֶׁל וַתִּקַּח (=חַוָּה)...וַתֹּאכַל וַתֵּתֵן (לְאָדָם)...וַתִּפְקַחְנָה...כְּדִי שְׂיִצְטָרְפוּ הָאוֹתוֹת "מוֹת").

בְּעֵינָיִן זֶה אָמְרוּ חו"ל (סוּפָה גב'): "לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ בְּפָנֵי הַצְּדִיקִים". וְתַמְהוּ הַמְּפָרְשִׁים עַל-כֵּן. שָׁכַן, מְדוּעַ צָרִיךְ יִצַר הָרַע לְהִשְׁחָט? וְהֲלֹא זֶהוּ תַּפְקִידוֹ שֶׁבְּגִלְלוֹ הוּא גְּבָרָא, לְהִסִּית וּלְפַתּוֹת אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה. אִם כֵּן, לְמָה עֵתִיד הוּא לְהִיעָנֵשׁ?

וּמְבָאֵר ה' אֲמָרִי יוֹסֵף, שֶׁכּוֹנֵת חו"ל בְּאוֹמְרָם ש' לְעֵתִיד לְבוֹא, מִבִּיאוֹ הַקַּב"ה לִיצַר הָרַע, וְשׁוֹחֲטוֹ, הִיא בְּעֵצָם שֶׁה' יִתְבָּרֵךְ, בְּזִמְנֵן הַגְּאוּלָּה, יוֹצִיא אֶת הָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע "סַמָּא", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם "סַאֵל", שֶׁהוּא שֵׁם קְדוּשׁ.

וּכְפִי שֶׁבָּאֵר הַרְהו"ק מֵהַרִּי"א מְקַמָּרְנָא זִיע"א וְאָמַר, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁשֻׁמוֹ שֶׁל יִצַר הָרַע/מִלְּאֲךָ הַמּוֹת הוּא "סַמָּא", אֲלֵא שֶׁהָאוֹת מ' מִשְׁמוֹ רוּמְזָת עַל מוֹת, שָׁכַן זֶהוּ תַּפְקִידוֹ שֶׁל מִלְּאֲךָ הַמּוֹת - לְהַמִּית אֶת הָאָדָם. אוֹלָם, לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר יְבוֹא מְשִׁיחַ צְדִיקוֹ, בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ, יוֹצִיא הַקַּב"ה אֶת הָאוֹת מ', הַרוּמְזָת לְמוֹת, מִתּוֹךְ שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָּר "סַמָּא", וַיִּשְׂאֵר הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ "סַאֵל". וְעַל-יְדֵי כֵן יִתְבַטֵּל הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם, וַיִּקּוּמוּ הַמֵּתִים לְתַחֲיָה, כְּמוֹ שְׂאוֹמֵר הַנְּבִיא (יִשְׁעִיָּה כה' ח'): "בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה...". וּבְהַמְשָׁךְ (שֵׁם כו', יט'): "יַחֲיוּ מִתֵּיךְ גְּבֻלְתֵי יְקוּמוֹן הַקִּיצוֹ וּרְנֵנוּ שְׂכַנֵּי עֶפְרָיִם".

וְרֹאוּי לְהוֹסִיף אֶת דְּבָרֵי ה' אֲמָרִי יוֹסֵף" (הַכּוֹתֵב בְּשֵׁם הַשֵּׁל"ה הַקְּדוּשׁ), שֶׁצָּרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּשֻׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָּר הָרַע 'סַמָּא', שְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת - 'סמ' - הֵן מִצַּד הַטּוֹמָאָה, וְשְׁתֵּי הָאוֹתוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁבְּשֻׁמוֹ - 'אל' - הֵן מִצַּד הַקְּדוּשָׁה, שָׁכַן, יְדוּעַ שֶׁכָּל מָה שֶׁבָּרָא ה' יִתְבָּרֵךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה מִתְקַיֵּם מִכּוּחוֹ שֶׁל הַקַּב"ה. וְאִף הַטּוֹמָאָה עֲצֻמָּה יוֹנֵקֶת וּמְקַבֵּלֶת אֶת חַיּוּתָהּ מִכּוּחַ ה' יִתְבָּרֵךְ - כֵּן הַקְּדוּשָׁה. עַל-כֵּן, אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ מְקַבֵּל הַיִּצָּר הָרַע מֵהָאוֹתוֹת 'אל' שֶׁבְּשֻׁמוֹ (שֶׁהֵן כְּאֲמוּר מִצַּד הַקְּדוּשָׁה), וְהֵן אֵלוֹ הַנּוֹתְנוֹת לוֹ אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ לְהַתְקַיֵּם. וְלָכֵן, כְּדִי לְהַכְנִיעַ אֶת הַיִּצָּר הָרַע, צָרִיכִים אָנוּ לְהַפְרִיד בֵּין אוֹתוֹת סַמָּא, אֵל, וְעַל-יְדֵי כֵן לְמַנוּעַ מֵהַיִּצָּר הָרַע לְקַבֵּל אֶת חַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתוֹת 'אל', וְכֵן לְבַטְלוֹ.

וְעַתָּה, בֹּא וְרֹאֵה מָה שֶׁמְצִינּוּ רַעֲיוֹן גִּשְׁבֵּב ב' אֹרֶחַ לְצַדִּיק" (הַרְהו"ק ר' אֲלִיעֶזֶר לִפְאָ, בְּנוֹ שֶׁל ה'נְעָם אֲלִימְלֹךְ"), שֶׁהִעֲצָה לְהַפְסִיק אֶת יְנִיקַת ה-סמ מֵאוֹתוֹת אֵל, הִיא לְהַפּוֹךְ מ' פְּתוּחָה ל-ס' סְתוּמָה. שָׁכַן, כָּל עוֹד הָאוֹת מ' שֶׁל סַמָּא ל' פְּתוּחָה, הָרִי זֶה מוֹרָה שֶׁהִתִּיבָה נִמְשָׁכֶת, שְׂאֵז יֵשׁ יְנִיקָה מֵאוֹתוֹת "אל". אֲבָל, כְּאֲשֶׁר הוֹפְכִים אֶת ה-מ' הַפְּתוּחָה ל-ס' סְתוּמָה. הָרִי מְסַתֵּימֵם שְׁמוֹ שֶׁל הַיִּצָּר ב'-ב' אוֹתוֹת "סס", וְאִין יְנִיקָה כָּלֵל מֵאוֹתוֹת "אל", שֶׁהָרִי הֵם

נִפְרְדוּ מִשְׁמוֹ (סם אל).

אָלָא, שְׁצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, מָהִי הָעֲבוּדָה הַמוּטְלָת עָלֵינוּ כְּדֵי שְׁנוּכָה לְהַפְוֹד מ' פְּתוּחָה ל'—ס' סְתוּמָה (דְּהִינוּ לְהַפְוֹד סַמָּאל ל'—סם אל, שְׁאוּ נַפְסָקַת חַיּוּתוֹ וַיִּנְיָקְתוּ שֶׁל יֶצֶר הָרַע).

הִרְהִיק אֱלִיעֶזֶר לִיפָא, בְּנוֹ שֶׁל הַרְבֵּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיזֶנְסֶק, מִבֵּיא עֲצָה כִּי־צַד לְהַפְרִיד אֶת הַשֵּׁם 'סַמָּאל', וְלִגְרוֹם לְכֹךְ שֶׁלֹּא יִקְבַּל אֶת חַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְכֹךְ הוּא אוֹמֵר: אָנוּ צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁהָאֲחָדוֹת וְהָאֲחֻהָ שְׁבַעִים יִשְׂרָאֵל, הֵן שְׁמֻצִילוֹת אוֹתָנוּ מִיַּדִּי הַיֶּצֶר הָרַע, וְאִילוּ הַפִּירוּד וְהַמְחֻלְקוֹת, חֵס וְחֻלִּילָה, שְׁבִינֵינוּ הֵם שְׁנוֹתָנִים לִיֶּצֶר הָרַע אֶת הַכַּח לְהִזִּיק לָנוּ. וּמִסְבִּיר זֹאת הִרְהִיק אֱלִיעֶזֶר לִיפָא, וְאוֹמֵר, שְׁכָאֲשֶׁר יֵשׁ בְּעַם יִשְׂרָאֵל אֲחָדוֹת גְּדוּלָה, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, ה'—מ' שֶׁל הַשֵּׁם 'סַמָּאל', שֶׁהִיא פְּתוּחָה, הוֹפְכֶת ל'—ס' סוֹפִית סְגוּרָה. שְׁכֵן, ה'—ס' הַסּוֹפִית הִיא אוֹת סְגוּרָה וּמְסוּגְרָה בְּאֲחָדוֹת גְּדוּלָה, וְהִיא כְּמִקְשָׁה אַחַת, כְּדֵי לְרְמוֹז עַל אֲחָדוֹת עִם יִשְׂרָאֵל.

כִּי־ן שְׁכֵךְ, וְהָאוֹת מ' הוֹפְכֶת לְאוֹת ס' סוֹפִית, מִתְחַלֵּק שְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מ'—'סַמָּאל' ל'—סם אל'. חֲלוּקָה הַגּוֹרְמֶת לְכֹךְ, שְׁאִין הַיֶּצֶר יְכוּל לְקַבֵּל אֶת כּוּחוֹ וְחַיּוּתוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְכֹךְ הַקְדוּשָׁה נַפְסָק, וְלֹא מִגִּיעַ אֵלָיו, וְהוּא נוֹפֵל כְּפָגַר מֵת, בְּלִי שׁוּם חַיּוּת.

אָבֵל, כְּאֲשֶׁר עִם יִשְׂרָאֵל אֵינָם בְּאֲחָדוֹת (חֵס וְחֻלִּילָה), כִּי אִם בְּפִירוּד וּבְמְחֻלְקוֹת, אִזּוּ מִיַּדָּה כְּנֶגֶד מִיַּדָּה, הַפִּירוּד גּוֹרֵם לְפִתּוּחַ בָּאוֹת ס', וְהִיא הוֹפְכֶת ל'—מ' פְּתוּחָה, וְשְׁמוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר מִתְחַבֵּר בְּחֻזְרָה ל'—'סַמָּאל', וְשׁוּב מְקַבֵּל הוּא אֶת כּוּחוֹ מֵהָאוֹתִיּוֹת 'אל', וְיְכוּל עַל-יַדִּי כֹךְ לְהִזִּיק לְעַם יִשְׂרָאֵל, חֻלִּילָה.

וַיֵּשׁ עוֹד לְהוֹסִיף בְּעַנְיָן זֶה, שֶׁהִנֵּה יְדוּעַ שְׁתַּכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל הִיְתָה כְּדֵי לְשְׁמֹר עֲלֵיהֶם כְּחוּמָה בְּצוּרָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִגְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה. עַנְיָן זֶה רְמוֹז בָּאוֹת ס' הַסְתוּמָה, שֶׁהִיא בְּצוּרַת חוּמָה בְּצוּרָה מְכָל אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים.

(נִפְלָא לְהַבִּין בְּזֶה מָה שֶׁכְּתִב ה"מְגִלָּה עֲמוּקוֹת" (תְּרוּמָה), שְׁלֹכֵן הִלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עִם אַרְבַּעַת דְּגָלִים לְאַרְבַּע רֹחוֹת הַשָּׁמַיִם "כְּמוֹ ס' סְתוּמָה". וְהַבִּיאֹר הוּא כְּאִמּוֹר שְׁצוּרַת הַלִּיכְתָּם בְּצוּרַת ס' סְתוּמָה, בָּאָה לְרְמוֹז שֶׁלֹּא יִפְרְצוּ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה). אוּלַם, כִּידוּעַ, דְּרָכּוֹ שֶׁל הַיֶּצֶר הָרַע, שֶׁהוּא מְפַתֵּה אֶת אִישׁ יִשְׂרָאֵל לְפְרוֹץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה, כְּמִאֲמַר (קִהְלֵת י', ח'): "וּפְרִץ גְּדֵר יִשְׁכְּנוּ נַחֲשׁ".

וּמִטַּעַם זֶה נָתַן לָנוּ הַקַּב"ה אֶת הַתּוֹרָה עַל-יַדִּי מִשֶּׁה רַבְּנוּ, בְּהִיּוֹתוֹ בְּשָׁמַיִם אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה (ס' יָמִים), כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ כִּי תַכְלִית נְתִיבַת הַתּוֹרָה ל'—ס' (=40) יָמִים, הִיא כְּדֵי שֶׁהַתּוֹרָה תִּהְיֶה חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר עַל יִשְׂרָאֵל, בְּבַחֲיַנַּת ס' סְתוּמָה.

וְלִכֵּן צוּרַת הַתּוֹרָה לְהַעֲנִישׁ אֶת הַחוּטָאִים בְּמִלְקוֹת "אַרְבַּעִים יְכֻנוּ", כִּי זֶהוּ עוֹנֵשׁ הַחוּטָא עַל שְׁפָרֵץ אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל הָאוֹת ס' הַסְגוּרָה.

וְלִכֵּן, הַתַּחֲכֵם רַבְּנוּ הַקְדוּשׁ לְפִתּוּחַ אֶת הַתּוֹרָה שְׁבַע-פַּה בָּאוֹת מ' פְּתוּחָה ("מֵאִימַתִּי..."), וְלִסְיָמָה בָּאוֹת ס' סְגוּרָה ("ה' יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם"). וְזֹאת, כְּדֵי לְלַמְּדֵנוּ, שְׁעַל-יַדִּי עֵסֶק הַתּוֹרָה נִיתֵן לְתַקֵּן אֶת הַפְּרָצָה בְּחוּמַת הַקְדוּשָׁה שְׁבָאוֹת מ' הַפְּתוּחָה.

עַל-פִּי הָאִמּוֹר, יֵאִיר לָנוּ לְהַבִּין מָה שֶׁסִּבֵּב הַקַּב"ה לְגָלוּת לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה, "הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" - דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי. שְׁכֵן, כִּידוּעַ, שְׁמִירַת הַקְדוּשָׁה בְּגְדְרֵי עֲרִיּוֹת הִיא יְסוּד הַקְּיוּם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל כְּעַם נִבְחָר. שְׁהַרִי, בְּלִי שְׁמִירַת חוּמַת הַקְדוּשָׁה בְּעַנְיָנֵי עֲרִיּוֹת, יִתְרַבּוּ יִשְׂרָאֵל חֻלִּילָה עִם שְׁאָר הָאוּמוֹת, כְּפִי שְׁכְּתִב דּוּד הַמֶּלֶךְ (תְּהִלִּים קו'): "וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיהֶם". וְלִכֵּן הִזְהִיר אוֹתָנוּ הַקַּב"ה בְּתוֹרַת הַקְדוּשָׁה (דְּבָרִים ז', ג'): "וְלֹא תִתְחַתֵּן בָּם בְּתַף לֹא תִתֵּן לְבָנּוֹ וּבִתּוֹ לֹא תִקַּח לְבִנְךָ כִּי יִסִּיר אֶת בְּנֶךָ מֵאַחֲרַי וְעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְחָרָה אַף ה' בְּכֶם וְהִשְׁמִידְךָ מִהָר". וְאִפְּלוּ בְּעַבְדוֹת מִצְרַיִם, כְּאֲשֶׁר יִשְׂרָאֵל הָיוּ שְׁקוּעִים בְּ-מ"ט שְׁעָרֵי טוּמְאָה, בְּכָל זֹאת הָיוּ גְדוּרִים בְּעֲרִיּוֹת, וּבִזְכוּת זֶה נִגְאָלוּ.

וּמִטַּעַם זֶה, יֵשׁ לוֹמֵר, גְּלָה הַקַּב"ה לְמֹשֶׁה אֶת הַהֲלָכָה שֶׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ", דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִשֶּׁה מִהַר סִינֵי לְאַחַר שֶׁשָּׁהָה בּוֹ אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה. (וּכְבָּר נִתְבָּאָר הַטַּעַם לְכֹךְ שֶׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה לְסוֹף אַרְבַּעִים יוֹם, לְרְמוֹז שֶׁהַתּוֹרָה הִיא חוּמָה בְּצוּרָה לְשְׁמֹר גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה, בְּבַחֲיַנַּת ס' סְתוּמָה).

וְלִכֵּן, מִטַּעַם זֶה, דּוֹקָא בְּרִדְתּוֹ מִהַר סִינֵי, בְּסוֹף אַרְבַּעִים יוֹם כְּנֶגֶד ס' סְתוּמָה, נִתְּגַלְתָּה לְמֹשֶׁה הַהֲלָכָה שֶׁ"הַבּוֹעֵל אֲרַמִּית - קָנָאִין פּוֹגְעִין בּוֹ" (וְהוּא מְסֻרָה לְיִשְׂרָאֵל). שְׁכֵן, עַל-יַדִּי עֵבִירָה זו(=שֶׁל עֲרִיּוֹת) פּוֹרֵץ הָאָדָם אֶת גְּדְרֵי הַקְדוּשָׁה בְּיִשְׂרָאֵל, וְהוֹרֵס אֶת חוּמַת הַקְדוּשָׁה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל.

והנה, כאשר חטאו ישראל בשיטים בעצת בלעם עם בנות מואב, ובראשם זמרי בן סלוא, נפרצה חומת הקדושה, ועל-ידי כך נפתח הסתום באות ס' ונעשה אות מ' פתוחה כפריצת חומה. (ולכן היה בפה מלאך המות לעורר על ישראל חמה מצד האות מ' בשמו, הרומזת למו"ת).

וכאשר ראה פינחס את האות מ' הפתוחה, שהיא מלאה דם, ופורחת באויר מעל ראשם של ישראל, הבין שנפתח הסתום על-ידי פרצה בחומת הקדושה (ס' הסתומה נפרצה ונהפכה ל-מ' פתוחה). ומיד אמר פינחס בגדל חוכמתו למשה: "לא כך למדתני בירידתך מהר סיני: הבעל ארמית – קנאין פוגעין בו?" והשיב לו משה "קריןא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא (=קורא האיגרת יהיה השליח לבצע אותה בעצמו).

מיד נתלבש פינחס בקנאת ה' צבאות, כדי לסתום את פרצת החומה, והזכיר את שם השם המפורש, כדי לקדש שם שמים. ועל-ידי כך הוריד את האות מ' מעל ראש ישראל, וצרפה לשמו "פינחס" (=208), שעולה לגמטריה ר"ח (=208), כדי לעשות מזה רמ"ח (=248), ואיתו להרוג את זמרי בן סלוא ופזבי בת צור.

(דהינו כאשר הזכיר פינחס את השם המפורש, מיד ירדה האות מ' מעל ראש ישראל, ותנח אצלו. כיון שראה כך מלאך המות, שפינחס חטף ממנו את האות מ', מיד נרתע ושב לאחור. ופינחס לקח את האות מ', וצרפה לשמו, ונעשה מזה "רמח" (=אותה הגמטריה), ועל-כך נאמר "ויקח (פינחס) רמח בידו")

"פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל..." (כה' יא')

על הכתוב, "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל..." , מבואר בספר הקדוש "נעם אלימלך" (על-פי המובא במדרש תנחומא, משפטים, סימן ה'): "רבי אליעזר אומר: אם יש דין למטון (=בעולם הזה) – אין דין למעלה (=בשמים). אם אין דין למטון – יש דין למעלה. כיצד? אם יעשו התחתונים (=האנשים) את הדין מלמטה, אין הדין נעשה מלמעלה. לפיכך אמר הקב"ה: שמרו את המשפט, שלא תגרמו לי לעשות משפט מלמעלה..."

מבואר מכאן, שכאשר נעשה הדין בבית דין של מטה – לא נעשה משפט בבית דין של מעלה – וממילא הדין המתקבל יותר ממותק. שכן, כאשר בית דין של מעלה דן במשפט, הדין המתקבל הוא יותר קשה. ולכן אומר הקב"ה: "שמרו את המשפט, שלא תגרמו לי לעשות משפט מלמעלה".

לפי זה מבאר ה"נעם אלימלך" את הכתוב: "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל". דהינו, פינחס בטל את הדין למעלה, "בקנאו את קנאתי בתוכם" – על-ידי שעשה את הדין למטה, כשהרג את זמרי בן סלוא, ובכך בטל את הדין הקשה של מעלה, שהיה כליון ישראל, חס וחלילה, כמו שכתוב: "ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי". (ויש לומר שזהו מה שפרש רש"י: "בקנאו את קנאתי" – בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף" – דהינו, שעשה דין למטה במקום שיעשה הדין למעלה).

"עושה מעשה זמרי, ומבקש שכר כפינחס" (סוטה כב' עב')

האמרה, "עושה מעשה זמרי, ומבקש שכר כפינחס", מובאת לראשונה במסכת סוטה (כב', עב'): אמר ינאי המלך לאשתו: אל תיראי מן הפרושים ולא ממי שאינם פרושים, אלא מן הצבועים, שדומים לפרושים – שמעשיהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפינחס. דברים אלה השמיע המלך החשמונאי אלכסנדר ינאי לאשתו שלומית אלכסנדרה, סמוך למותו, כעין צוואה מדינית, ומאז ועד היום משתמשים באמרה זו כדי לציין לגנאי איש רשע, המעמיד פני צדיק.

שימוש מיוחד במינו באמרה זו, נעשה במעשה הבא: בקהילת פרנקפורט שבגרמניה כהן ברבנות הגאון רבי פינחס הלוי הורביץ (בעל ה"הפלא"ה"), שקנה לו שם עולם בתורתו ובחכמתו. באותו זמן התקבל לבית הפנסת המרכזי שבעיר, חזן בעל קול ערב, שלא הצטיין ביראת שמים יתרה, אך בני הקהילה אהבו להאזין לתפילתו הנעימה. כיון שחש החזן, שבני הקהילה מעריצים אותו בשל קולו ונעימותיו, הערבים לאזניהם – החל לנהוג כלפי המתפללים מידה מופלגת של גאווה, ולבסוף העלה בפני ראשי הקהל דרישה תקיפה, ששכרו השנתי לא יגרע כמלוא הנימה משכרו של רבי פינחס, אב בית הדין שבמקום. לא עברו ימים רבים, וראשי הקהל נתכנסו לדון בדרישת החזן, להעמיד את משכורתו שוה בשוה עם השכר של רבם האהוב והנערץ, רבי פינחס. בסערת הרוחות שפרצה באותה אסיפה, העיר אחד ממנהיגי הקהילה: החזן שלנו עושה מעשה זמרי (מלשון "זמר"), ומבקש שכר כפינחס (כמו רבי פינחס)... שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון